

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/22725
68177

Sayı : 76791929/610/ 684
Konu : Yazılı soru önergesi (7/22775)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 20.05.2013 tarih ve 124100 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan Kütahya Milletvekili Sayın Prof. Dr. Alim IŞIK tarafından verilen 7/22775 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (4 sayfa)

**KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF. DR. ALİM İŞİK'IN 7/22775 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımızca 2002-2012 yılları arasında ülke çapında denetlenen işyeri sayıları ve denetimlere ilişkin veriler aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Rehberlik ve Denetim Faaliyetleri	İş Teftiş Kurul Başkanlığı	SGK Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı	SGK Denetmenleri	Toplam
Denetlenen İşyeri Sayısı	30.062	5.852	46.029	81.943
Kaçak İşyeri Sayısı	214	604	6.785	7.603
Denetlenen Sigortalı Sayısı	1.675.350	54.125	369.949	2.099.424
Kayıt Dışı Sigortalı Sayısı	3.388	5.428	26.387	35.203
İncelenen İş Kazası Sayısı	206	2.521	4.360	7.087
İncelenen Meslek Hastalığı Sayısı	10	289		299
İncelenen Hastane Sayısı		158		158
İncelenen Eczane Sayısı		711		711
İncelenen Diğer Sağlık Kurumları Sayısı		142		142
Tespit Edilen Prim Matrah Tutarı (TL)		126.620.768	88.152.572	214.773.340
Önerilen İdari Para Cezası Tutarı (TL)	50.153.038	139.407.703	226.954.837	416.515.578
Tespit Edilen Sosyal Güvenlik Kurum Zararı (TL)		38.942.000		38.942.000
Cezai Şart Tutarı (TL)		139.408		139.408

* Kasım 2012 tarihi itibarıyla

Bakanlığımızda iş sağlığı ve güvenliği yönünden 266. işin yürütümü yönünden de 319 olmak üzere toplam 585 iş müfettişi teftişe yetkili olup, ayrıca 315 iş sağlığı ve güvenliği, 134 işin yürütümü yönünden iş müfettişi yardımcısı ile birlikte toplam 1034 iş müfettişi görev yapmaktadır. 2012 yılında sınavları yapılarak iş müfettişi yardımcısı olmaya hak kazanan 141 kişiden 91'i işe başlamış olup, diğerlerinin atama işlemleri devam etmektedir. Ayrıca 2013 yılında alınması düşünülen iş müfettişi yardımcıları için değerlendirme çalışmalarımız devam etmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nce, müfettiş başına düşen aktif çalışan işçi sayıları konusunda şu oranlar yeterli görülmektedir: sanayileşmiş ülkelerde 10.000, sanayileşmekte olan ülkelerde 15.000, geçiş ekonomilerinde 20.000, az gelişmiş ülkelerde ise 40.000. Uluslararası Çalışma Örgütü'nce, pek çok ülkede bu oranlara uyulmadığı tespiti de yapılmıştır. (ILO, 2006: 4).

Sosyal Güvenlik Kurumunun (SGK) 2011 yılı istatistiklerine göre (4-1/a kapsamında) 11.547.134, (4-1/b kapsamında) 3.273.297 ve (4-1/c kapsamında) 2.554.200 çalışan olmak üzere, toplam 17.374.631 çalışan bulunmaktadır. Bu rakamı iş müfettişi sayısına böldüğümüz zaman bir iş müfettişine 16.803 işçi düşmektedir.

Aşağıdaki tabloda Türkiye geneli için hesaplanan kaza frekansı, bir yılda çalışılan 1 milyon iş saati başına düşen kaza sayısını göstermektedir. Tablodan anlaşılabacağı üzere, son yıllarda ülkemizde "iş güvenliği" çalışmalarının etkinliğinin artırılması sonucunda meydana gelen iş kazası frekans değerlerinde önemli bir azalma olmuştur.

İşlem Yılı	Kaza Frekansı Değeri
2004	5,54
2005	4,27
2006	4,03
2007	3,61
2008	3,10
2009	2,76

Kaynak: Türkiye'deki İş Kazalarının Genel Görünümü ve Gelişmiş Ülkelerle Kıyaslanması - 2011 - Hüseyin Ceylan, Kırıkkale Meslek Yüksekokulu, Kırıkkale Üniversitesi

İş Müfettişlerimiz tarafından işyerlerinde yapılan denetimlerde, bazı noksan hususların görmezden gelindiği iddiaları tamamen asılsızdır.

Bakanlığımız tarafından teftiş programı planları iş kazası ve meslek hastalığının yoğun olduğu sektörlerle göre yapılmış, 2013 yılı için 24 ayrı sektör veya alanda teftiş programları hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

SGK verilerine göre 4/a kapsamındaki zorunlu sigortalı sayıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

4/a KAPSAMINDAKİ ZORUNLU SİGORTALI SAYILARI			
Yıl	Kamu	Özel Sektör	TOPLAM
2012 Kasım	859.921	11.136.960	11.996.881

2006 yılında, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun çıkarılmasıyla hayata geçirilen "sosyal güvenlik reformu"yla birlikte kayıt dışılıkla mücadele konusunda kapsamlı ve bilinen yöntemlerden farklı düzenlemeler yapılmıştır. Kayıt dışı istihdamla mücadele konusunda SGK'nın yaptığı çalışmalara ek olarak; kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, bankalar ve toplumun diğer ilgili kesimleri ile işbirliği yapılarak bu sorunun ortadan kaldırılabilmesi anlaşılmıştır. Bu anlayıştan hareketle, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte, SGK tarafından kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla veri paylaşımının sağlanması amacıyla çok önemli çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda; 2008 yılından beri Sağlık Bakanlığının portör muayene listeleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı birimlerinden işyeri ve çalışan bilgilerinin yer aldığı kimlik bildirme formları, vergi dairelerinden yoklama fişleri her ay periyodik olarak SGK sosyal güvenlik il müdürlükleri veya sosyal güvenlik merkezlerine gönderilmekte, bu bilgi kaynaklarından hareketle de personelce sigortalılık ve işyeri kontrolü yapılarak kayıt dışı çalışanların ve kayıt dışı faaliyet gösteren işyerlerin tespiti yapılmaktadır.

5510 sayılı Kanununun 8'inci maddesinin 7'nci fıkrası gereğince yine bankalar ile çok sayıda kamu idaresi tarafından "5510 sayılı Kanunun 8'inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğ"de belirtilen belli başlı işlemlerin yapılması esnasında kişilerin kimlik ve mesleki bilgileri sosyal güvenlik il müdürlükleri veya sosyal güvenlik merkezlerine gönderilmekte ve bu bilgilerden hareketle SGK personeline gerekli sigortalılık kontrolleri yapılmaktadır.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Kanunun 59'uncu maddesi gereğince, kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarınca işyerlerinde yapılan denetimlerde, aynı zamanda sigortalılık kontrolü de yapılması ve sigortasız olarak tespit edilenlerin SGK'ya bildirilmesi sağlanmıştır.

Denetim faaliyetlerinin sıklaştırılması ve etkinliğin artırılması içinse SGK'nın bütün taşra birimlerinde görev yapmak üzere sosyal güvenlik denetmenleri istihdamı sağlanarak, yıllar itibarıyla bunların sayıları artırılmış ve sosyal güvenlik denetmenlerine defter ve kayıt inceleme yetkisi de tanınarak taşra birimlerindeki işlemlerin daha kısa sürede sonuçlandırılması sağlanmıştır.

Ayrıca, SGK bünyesinde 2008 yılı Mayıs ayında "ALO 170 İhbar Hattı" kurulmuş olup, kayıt dışı istihdamla mücadele çerçevesinde Bakanlığımızca bağlı ve ilgili kuruluşları da kapsayacak şekilde yeni bir düzenlemeyle 15/11/2010 tarihi itibarıyla "Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi" olarak Bakanlığımız bünyesinde hizmet vermeye başlamıştır.

Sosyal güvenlik reformu sonrasında 2007-2012 döneminde yapılan denetimlere ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

YIL	DENETLENEN İŞYERİ SAYISI	TAHAKKUK ETTİRİLEN PRİM MATRAHI	ÖNERİLEN İDARİ PARA CEZASI
2007	18.994	260.807.337,10-TL	75.955.271,53-TL
2008	18.120	142.326.694,97-TL	79.053.495,31-TL
2009	9.278	92.697.748,58-TL	32.540.706,94-TL
2010	8.150	111.763.931,00-TL	58.014.252,00-TL
2011	5.610	138.067.716,00-TL	30.580.528,00-TL
2012	12.984	123.063.174,00-TL	27.499.015,00-TL

Yıllar itibarıyla kurum kayıtlarına giren ve işlemi tamamlanan iş kazaları, iş kazası sonucu ölüm, iş kazası sonucu sürekli iş göremez olan kişi sayılarına ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

YILLAR İTİBARIYLA KURUM KAYITLARINA GİREN VE İŞLEMİ TAMAMLANAN İŞKAZALARI, İŞKAZASI SONUCU ÖLÜM, İŞKAZASI SONUCU SÜREKLİ İŞ GÖREMEZ OLAN KİŞİ SAYILARI			
YIL	İŞ KAZASI SAYISI	İŞ KAZASI SONUCU ÖLEN KİŞİ SAYISI	İŞ KAZASI SONUCU SÜREKLİ İŞ GÖREMEZ KİŞİ SAYISI
2002	72.344	872	1.820
2003	76.668	810	1.451
2004	83.830	841	1.421
2005	73.923	1.072	1.374
2006	79.027	1.592	1.953
2007	80.602	1.043	1.550
2008	72.963	865	1.452
2009	64.316	1.171	1.668
2010	62.903	1.444	1.976
2011	69.227	1.700	2.216

* 2012 ve 2013 yıllarına ait veriler derlenme aşamasında olduğundan verilememiştir.

SGK Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında 596 adet başmüfettiş, müfettiş ve müfettiş yardımcısı görev yapmaktadır. 2013 yılı itibarıyla de 2 kez müfettiş yardımcısı alımı yapılması planlanmaktadır.

2013 Yılı Merkez Eylem Planı çerçevesinde; Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesinde bulunan “Mükellef Bilgileri Bildirimi Sistemi”nde yer alan bilgilerin, SGK ile paylaşılması amacıyla 14/02/2013 tarihinde Maliye Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında protokol imzalanmış olup, bunun yanı sıra;

SGK’ya 3 aydan fazla “0” gün ve “0” kazanç üzerinden bildirim yapan işyerlerinde denetmenlerce yerel denetim yapılmasının sağlanması.

Bakanlığımızca verilen yabancı çalışma izin belgeleri bilgilerinin elektronik ortamda (web servis üzerinden) SGK ile paylaşılması ve sigortalılık sorgulamalarının yapılması.

“Risk Analizi Merkezi” faaliyetleri kapsamında belirlenecek dört sektörde sosyal güvenlik denetmenlerince fiili denetim yapılmasının sağlanması.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan MEBSİS sisteminde yer alan özel öğretim kurumlarında görevli öğretmen bilgilerinin elektronik ortamda alınarak sigortalılık kontrollerinin yapılması.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından “Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik” gereği alınan belgelerde yer alan çalışan bilgilerinin SGK ile paylaşarak sigortalılık kontrolünün yapılması.

konularında çalışmalar devam etmektedir.